

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Evangelistarivm M. Maruli Spalaten. opus vere
euangelicum, sub fidei, spei & charitatis titulis in septem
libros partitum**

Marulić, Marko

Coloniæ, 1532

VD16 M 1298

Quod oportet nos conformari Christo. cap. 24.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35578

Pfal. 115.

riatur, labitur & delinquit. Vnde abhorrens ab ista iactatione sanctus propheta Dauid, clamat, Nō nobis domine non nobis, sed nomini tuo da gloriam. Si vicisti humilitatem conserua, & ad dei tui miserationem refer, quod non succubueris. Quale autem victoriæ huius meritum sit, audi, Saluator noster tentatus vicit, dī scessit ab eo diabolus, accesserunt angeli & ministrabāt ei. Quod præcessit in capite, cur non speremus euenturum in membris? quandoquidem quæcunque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta esse memorantur. Tentationum igitur victorem dæmones timebunt, angeli comitabuntur & custodient. Veruntamen non semel aut pluries vicisse proderit. vsque in finem vitæ producenda victoria est, vt tādē a domino mereamur audire, Vos estis q̄ permanistis mecū in tētationibus meis, & ego dispono vobis, sicut disposuit mihi pater meus regnum, vt edatis & bibatis super mensam meā in regno meo. Non est autem esca neque potus regnum dei. Edemus ergo & bibemus non corporalia, sed spiritalia alimenta, diuini conspectus perennem & nunquā defuturam dulcedinem, ineffabilisq; claritatis gloriā. & hæc quidem erit militiæ nostræ merces, si modo victores & non victi de isto certaminis cāpo, in quo nūc positi sumus, decesserimus.

Lucæ. 22.

Quod oportet nos conformari
Christo. Caput. xxiii.

Hūilitas.

ATque is demum & vitia calcabit, & virtute proficiet, qui quotidie Christi domini gesta considerabit, & per eius vestigia ingrediens ipsi quam proxime accedere contendet. Exemplū, inquit, dedi vobis, vt quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis. Primum igitur in omnibus humilitatem seruemus. Hic enim qui dei filius erat, dignatus est fieri hoīs filius, q̄ deus erat, factus est hō. In Bethlehem exiguo oppidulo nasci voluit, & q̄dem non in hoīm habitaculo, sed in pecudū stabulo; non in cunis colore diuerso picturatis auroq; linitis, sed in præsepio ad præbenda iumentis pabula lē

tis viminibus centexto. Cumq; esset dominus oim, a ser-
 uo voluit baptizari, ac de seipso dixit: Fili⁹ hois venit
 non vt ministraretur ei, sed vt ministraret. Aplos non
 de stirpe nobiliū, sed piscatorū genere sibi adsciuit, &
 eisdem pedes lauit. Hierosolymā intraturus, veterinum
 animal asinam ascendit: & cum p salute mūdi mori vel-
 let, despiciatissimum mortis genus elegit crucem. Talia
 ergo nobiscum sæpenumero reuoluentes, nec de stir-
 pis claritate gloriemur, nec vulgaribus coæquari eru-
 bescamus, cum omnium vnus creator sit, atque vnus pa-
 ter deus, omnium vna generis conditio, vna humanita-
 tis natura, vna regenerationis gratia, cum denique nul-
 lum sit hominum apud deum discrimen, præterquam
 vitæ ac morum. Quanto autem se quisque magis hu-
 miliauerit, tanto magis merebitur exaltari. Ab eodem
 obedientiæ quoque peramus exempla. A parentibus
 quæ situs respondit: Quid est quod me quærebaris? Ne
 sciebatis ga in his q patris mei sunt, oportet me esse?
 Hoc ideo, vt prius obedientiam præstemus deo, secun-
 do autem loco parentibus obtemperemus, quibus & i-
 pse se submiserat, teste euāgelista, qui subiungens ait:
 Et descendit cum eis, & venit Nazareth, & erat sub-
 ditus illis. Veruntamen si quid iusserint parentes, quod
 legem offendit diuinā, deo potius pareas quā illis: vel
 si nō officit legi, & tñ tibi ad obsequendū, deo impedi-
 mento est, dimitte parentū imperiū, & ad seruitiū deo
 pstandum cōuertere. Non est, inqt, me dignus, q psem
 aut marrē plus q me diligit. Ad obediendū deo inuitat
 cū ait, Meus cibus est vt faciā volūtatem eius, qui misit
 me, vt perficiā op⁹ eius. & iterū, Nō qro volūtatem meā
 sed volūtatem eius q misit me p̄is. & ad psem, Nō mea
 volūtas, inqt, sed tua fiat. Hic discat monachus, se nō eē
 suæ volūtatis, sed corū q p̄sunt monasterio, vt nō quod
 ipse deliberat faciat, sed qd illi cōcesserint. A dño dis-
 camus & patientiā, Odia Iudæorū æquo aīo tulit, q̄s 7-
 no ybo omnes p̄dere poterat, ab his, pbra, maledicta, vi-
 cula, flagella, verbera, contumelias, alapas atque sputa
 sustinuit, ab his coronari spinis, clauis in cruce confi-

gi, felle & aceto potari, lancea confodi & occidi passus est. Quin etiã isdem qui sibi talia tam immaniter inferebant, vt ignosceretur, patrem orauit. Si ipse iustus ab iniustis tanto ludibrio habitus, tam impie dilaceratus, vindictam non appetiit, sed dimitti eis postulauit, cur tu peccator inimicis tuis irasceris, & ad vlciscendam iniuriã exardescis, cui nulla iniuste queat irrogari, cum quotidie domino tuo pecces, nec tantum offensæ passus es, quantum delicta tua atque peccata merebantur? Quoties ergo mali aliquid patimur, protinus ad conscientiam scelerum nostrorum recurramus, & cum non immerito id nobis accidere cognouerimus patienter toleremus, & domini nostri exemplo pro inimicis etiam nostris oremus, pro malo reddentes bonum, pro iniuria beneficium. Sic nostra nobis remittentur peccata, & patientiæ virtus præmio maiore cõpensabitur: & mala quæ passi sumus, in nostrum modum conuertentur. Sed eorum quoque quæ benefecimus, iactantiam vitare a domino discamus. De monte descendens, mundato leproso iniunxit ne cui diceret. Cæcis etiam sanatis, Videte (inquit) ne quis sciat. Et cum plurimos vario morborum genere laborãtes curasset, ne ipsum manifestum facerent, præcepit. Cumque puellam mortuam ad vitam reuocasset, taceri iussit. Nonnulli ex discipulis adhuc terrena sapientes, Manifesta te inquitunt mundo. Ille autem ostendens quod non quæreret mundi gloriam, sed mundi salutem, dixit, Ego gloriam meam non quæro, est qui quærat & iudicet. Hic gloriam suam non quæsiuit, q se vltro ignominia ab impijs perterenda exposuit. Ille tamen gloriam eius quæsiuit, qui cum illo erat. Glorificauit enim deus hominem quem assumpsit, a morte suscitando, in cælum transferendo, quod semel assumpsit nunquam dimittendo, adorandum & angelis & hominibus proponendo. Iudicauit autem iudicio damnationis Iudæos incredulos, & gẽtiles in errore obstinatos, & fideles fidem opere destruẽtes. Quod ergo non quæsiuit gloriam suam, ad humanitatem pertinet, quod

Iactantia
vitanda.

Lucæ. 8.

Iohan. 8.

autem quaesierit & iudicari, ad diuinitatem refertur. Quamuis enim humanitas & diuinitas vna persona Christi sit, saepe tamen & dicere aliquid & facere illi placuit quod non erat utriusque naturae commune, ut per ea quae hominibus sunt, hominem agnosceremus, & quae dei, deum. Nam in Christo vel hominem sine deo, vel deum sine homine confiteri, haereticorum impietas est. Cum igitur dixit se gloriam suam non quaerere, nobis insinuauit, ne hominum plausus laudationesque venimus, sed in omnibus ut deus laudetur curemus. Qui enim ab hominibus gloriam quaerunt, gloriam veram ac stabilem, quae a deo est, accipere non merentur. Ad haec obseruandae paupertatis domini exempla nobis abunde suggeruntur. De virgine paupercula nasciturus, non habuit locum in diuersorio editur in stabulo, reclinatur in praesepio. Iam in aetate adulta, nihil se habere confitetur, & ait, Vulpes foueas habent, & volucres caeli nidos, filius autem hominis non habet ubi caput reclinet. Et cum portorium extigeretur non fuit soluendo, donec piscis captus in ore didrachmam attulit, qua ipse satisfecit. Bestiis imperabat, & inter pauperes censeretur volebat. Per domos alienas discurrens hospitabatur, quia suam non habuit, mulierum comitantium elemosynis alebatur, in cruce nudus pendit, mortuus etiam aliena inuolutus est syndone, alieno conditus sepulchro. Beatos vocat pauperes. & apostolis ne quid ferrent in via, praecipit, non virgam, non peram, non panem. Prohibuit eis calciamenta, prohibuit duas tunicas, & Nolite (inquit) solliciti esse quid manducetis aut quid bibatis, aut quid induamini. Quaerite primum regnum dei, & haec omnia apponentur vobis. Qui ergo propter Christum in terra pauper est, cum Christo diues erit in caelo. Gloria enim & diuitiae in domo eius. Victu quoque modico ac tenui, & qui corpus tantum sustentet, contentus erit quod Christum imitabitur. Per dies quadraginta ille neque comedit, neque bibit, postea (ut euangelista ait) esurijt. & tunc quidem diaboli maligna tentamenta vicisse describit, ut noscamus ieiunio & esuritione opus esse, si carnis illecebras daemonumque captiones

Matt. 2.

Matt. 17.

Luc. 9.

Matt. 6.

Parfimo-
nia.

Matt. 4.

- Mat. 26.** cupimus superare. Ante mensam gratias agit post mensam hymnum dicit, vt semper deum laudemus, cuius donum est & cibus quo vescimur, & vita qua viuimus
- Iohan. 6.** Panes hordeaceos habebat cum pauit turbam, inquam ad bibendum a Samaritana muliere petiit, ne rudes fastidiamus cibos, neque vina deliciaiora exquiramus.
- Iohan. 4.** Carnem nisi in paschate non comedit minutis pisciculis vsus est. Erubescant, qui paupertatem professi, diuitum dapibus delectantur. Ne autem vilia contemnamus alimenta, fel & acetum in cruce positus gustauit, denique beatos dicit esse esurientes, quoniam saturabuntur, & econtrario: Væ vobis inquit, qui saturati estis, quia esurietis. Nunc tandem ad charitatis conuertamur
- Charitas.** documenta: Pro hominum salute de cælo in terram descendit, deus homo factus est, labores, vigiliis, supplicia pro nobis tolerauit, pro nobis mortuus est, pro nobis ad inferos descendit, pro nobis resurrexit, pro nobis in cælum ascendit. Postremo nihil vel dixit vel fecit quod non eo spectaret, vt æterna nobis donaretur beatitudo. Matthæum de publicano apostolum, Petrum de negatore cælestis regni clauicularium, Paulum de persecutore fidei fecit propugnatorem, mulieris peccatrici peccata dimisit, & non veni (inquit) vocare iustos sed peccatores ad poenitentiam. Denique pastor bonus animam suam posuit pro ouibus suis: et quos dilexit vsque in finem dilexit eos. Quia nihil prodest diu diligere, nisi semper diligas. Et sicut (inquit) dilexit me pater ita dilexi vos. Et qui diligit me, diligetur a patre meo.
- Iohan. 13.** Tunc autem & Christum diligimus, & a deo patre diligimur, cum ipsum quem peccando offendimus, poenitendo placamus. Porro cum etiam inimicis nos benefacere beneque optare iuberet, hoc prior ipse præstitit, illis a quibus conuitia, vincula, flagella, colaphos, verbera, spinas, clauos, fel atque acetum inique passus fuerat, ignosce postulans, & scruitiam illorum sui ignoratione excusans, vt postea cognita veritate locum haberent poenitentiae & non perirent. Non est itaque Christi discipulus qui bonum pro malo nescit reddere, &

pro inimicis quoque suis deum deprecari. Eiusdem do-
 mini exemplo discamus, non nostræ tm̄ salutis, sed etiã
 aliorum prospicere. vitæ disciplinis eos imbuendo, & ex
 hortationibus p̄is vt ad virtutis viam dirigant solici-
 tando. Circuibat ille totã Iudæam, totam Galilæam, p-
 castella & vicos, docens ignaros, & verbo curas a gro-
 tos vt corpe simul & aïo saluos redderet. Præcepta de-
 dit discip. in mōte, in planitie plebi, vt discas aliores
 mysteriorum sensus illis q̄ magis capacis ingenij sunt
 prædicare: simplices vero simplicibus vitæ præceptis
 instruere, ac ne forte pretij alicuius gratia id agat, sed
 affectu salutis eorum quos doces, gratis accepistis (in-
 quit) gratis date, Accipere tamen ab offerentibus quan-
 tum victui necessario satis sit, si indigueris, ne nefas pu-
 rares ait, Dignus est operarius mercede sua. Prædica-
tio.

Mercede videlicet quæ inopiæ succurrat, non quæ lu-
 xuriam paret. Porro sicut ipse docuerat, ita discipu-
 lis suis prædicationis officium imposuit dicens: Euntes Matt. 10.
 docete omnes gentes seruare omnia quæcunque man-
 dauit vobis. Optimi itaq; Christi imitatores illi sunt,
 qui faciendis ad populum bene beateq; viuendi sermo-
 nibus operam impendant: & quod alios docent, ipsi p-
 stant: ne bonũ quod verbo ædificant, morum dissimili-
 tudine destruant. Cælebs præterea & castus sit oportet
 Christi discipulus, virgo est, & de virgine genitus
 & a virgine baptizatus, quæ sequeris: vt que scias quanti
 sit apud ipsum virginitas de Iohanne apostolo q̄a vir-
 go erat, in euangelio dicitur, Discipulus ille quem dili-
 gebat Iesus. Nam licet Iesus etiam reliquos omnes dili-
 geret, de nullo tamen sic est expressum, sicut de isto
 quem mentis corporisque puritas commendabat. Ibidem.

Hic solus in sinu C H R I S T I cunctis ad mensam se Mat. 13.
 dentibus recubuit, quia solus fortasse intemeratæ vir-
 ginitatis laude illi proximior erat. Præcellit autem vir-
 ginitas viduitati, & viduitas matrimonio. Quandoq;
 de euangelici seminis ceteris fructus ascribit virgini-
 tati, sexagesimus viduitati, tricesimus matrimonio. In
 Apo. etiam illi qui sequuntur agnũ quocunq; ierit, & can Apo. 14.

- ticum nulli alij cantabile concinunt, virgines esse me-
morantur. Porro ipse saluator vt monstraret, præci-
pue castis deberi regnum dei, Sunt eunuchi inquit, qui
se castrauerunt propter regnum cælorum, hoc est q̄ nu-
bendi libertatem in p̄positum verterunt castitatis quo
purius expeditiusque deo seruirent, & cum angelis in
cælo socij essent, qui angelicã vitam in terra vixissent,
de quibus est dictum: neq̄ nubent neque nubentur sed
erunt sicut angeli dei in cælis. In eo quoque dominus
continentiam seruus suis viderur imperasse, quod apo-
stolis præcepit, vt lumbos præcinctos haberent. In lum-
bis quippe generandi semina sunt, qui autem in carne
seminat, de carne & metet corruptionem: sed qui semi-
nat in spiritu, de spiritu & metet benedictionem. Pre-
ces etiam qualiter deo sint offerendæ, nobis documen-
to est dominus noster. Orandi enim rationem, quam
verbis monstrauit, opere perfecit. Orare iubet in absco-
dito, & ab illis quæ impedire possent separato loco, vt
mens tunc magis intenta esset cælestium contemplati-
oni cum ipsum cæli terræque regem lingua serui allo-
queretur. Ideo saluator quoque noster dimissa turba
mōtē ascendens solus orauit, & iterum, Sedete hic inqt
donec vadam illuc & orem. In monte autem orauit vt
orando postulemus non terrena quæ in imo sunt, sed
quæ in alto cælestia. Quod vero etiam in villa Gethse-
mani orasse dicitur, docemur inter orandum seruandã
esse humilitatem, atque ideo & positis genibus orasse,
& ad orandum in faciem procubuisse. Quod præterea
patrem precatus ait: Non sicut ego volo fiat, sed sicut
tu: significauit vt in omni postulatione nostræ volūta-
ti præferamus dei voluntatem. Tertio autem eundem
fermonem orauit, ne tibi cessandum putes, si tam pro-
pere quam velles non fueris exauditus. Ad hæc in Mar-
co scriptum est, quod valde diluculo surgens abiit in de-
sertum locum, & ibi orabat, & in Luca, quod noctibus
exiens in monte oliueti morabatur, quodque pernocta-
bat in oratione. In quo quidem & tempora & loca ora-
tioni magis accommoda nobis requirenda esse innuit,

Matth. 14.

Mat. 22.
Lucæ 12.Oratio.
Mat. 15Mar. 15.
Matth. 26.

Ibidm.

Mar. 14

Mar. 1.
Lu. 6.

vt autem perseverantius oremus factus in agonia prolixius oravit. Sublatis quoque in cælum oculis orasse traditur, vt & tu dum oras, mentis oculos ad deum cui supplicas, intendas & non alio verba, alio cogitationes ire sinas. Parū efficax est lubricæ vagæque mentis oratio, & non illuc intentæ ubi vult exaudiri. Ac ne singula perquirere nimis prolixum sit, omnium virtutū, omnisque sanctitatis cum præceptum tū exemplum, a salvatore nostro ac domino, & tutius petitur & iucundius consideratur. Christus enim quia veritas est non errat, quia bonitas est, non fallit, quia sapientia est novit omnia, quia virtus dei est potest omnia, quia denique salvatio populi sui est, quicquid egit, quicquid dixit, ad omnium spectat salutem. Scruiamus igitur illi in sanctitate & iustitia omnibus diebus nostris, memores beneficiorum suorum, atque assidue nobiscum recolentes ea quæ non solum verbis docuit, sed etiam re atque opere probavit, vt his instructi eidem quantum fieri potest similes effici curemus, & cuius virtutes imitati fuerimus, eius beatitatis atque gloriæ participes esse mereamur.

Lucæ, 22.
Iohan. 11.

Omnium
virtutum
exemplum
vnus Christi
us.

De consortio fugiendo. Ca. xxv.

Conferet plurimum ad vitæ sanctioris cultum, nosse quorum cōsuetudine vti debeas, quorum non debeas; cum quibus conuere, colloqui, cōuersari, quos declinare ac fugere oportet. Relinquendi sunt, quorum tibi nota fuerit peruersæ mentis pertinacia (id est) qui vel errorem suum deposituri nō videntur, vel a scelere in quo perseverant recessuri. Nocuit Israelitico populo habitasse cum AEGYPTIIS. Inde enim Moysse duce egressi ritu eorum viuere volebant, crapulari, ludere, diis gentilium sacrificare, atque hæc causa fuit, vt posteri quoque eorum toties inimicis subiecti seruirent. Recte itaque dicitur: Filij abominatiōum sunt filij peccatorum, & qui conuersantur secus domos impiorum. Contagione quippe trahitur vitium si conuersaris cum vitioso, ac veluti pestilentiae

Eccle. 41.